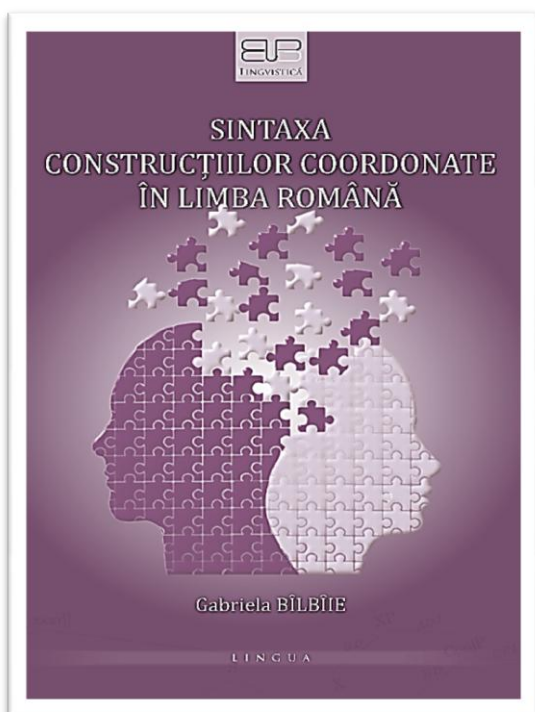

Gabriela Bîlbîie, *Sintaxa construcțiilor coordonate în limba română*, Editura Universității din București, București, 2024, ISBN 978-606-16-1457-8

Conf.univ.dr. Oana Cenac
Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați

Publicată la Editura Universității din București, în Colecția *Lingua*, lucrarea Gabrielei Bîlbîie se constituie într-un demers necesar și util, coordonarea fiind unul dintre fenomenele sintactice destul de puțin dezbătute în lucrările de referință.

Pe teren românesc, monografiile dedicate coordonării au fost redactate cu aproximativ patru decenii¹ în urmă, abordarea folosită atunci fiind pur descriptivă, fără referiri la detaliile analizei sintactice.

În contextul absenței unor studii exhaustive ale construcțiilor coordonate, motivată de faptul că fenomenul coordonării ar fi „periferic, marginal, în raport cu fenomene centrale în sintaxa unei limbi”(p.13), autoarea își motivează interesul pentru

problematika abordată:

„Coordonarea este un fenomen extrem de complex și de eterogen (...) care interacționează cu multe alte fenomene sintactice și care suscită multe controverse. Amintim, de pildă, controversele legate de inventarul conjuncțiilor coordonatoare, rolul acestora, posibilitatea conjuncțiilor coordonatoare de a fi «invizibile» (*null coordinators*), tipul de relație sintactică ce se stabilește între termenii coordonați, comportamentul specific al anumitor structuri coordonate în raport cu fenomenul de

¹ Avem în vedere: Suzana Carmen Dumitrescu, *Coordonarea prin joncțiune în limba română*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1979; Sabina Teiuș, *Coordonarea în vorbirea populară românească*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1980.

extracție, proprietățile necesare ce permit coordonarea de categorii diferite, relația dintre structurile de coordonare și alte structuri precum cele comparative sau cele de subordonare clasice, fenomenul elipsei ce poate interveni în cadrul coordonării, probleme legate de acord în cadrul coordonării nominale etc.” (p.13)

Perspectiva folosită este în principal sintactică, dar complexitatea fenomenelor discutate obligă la o abordare integrativă, nivelul sintactic interferând cu semantica și discursul.

Având la bază o bibliografie densă și de actualitate, demersul științific al autoarei este structurat în patru capitole, la finalul cărora, sunt inserate concluziile de etapă, pentru fiecare capitol în parte, urmate, la finalul cărții, de concluziile generale.

Primul capitol, *Domeniul empiric al coordonării*, este organizat în patru subcapitole care abordează aspecte vizând dihotomia coordonare vs subordonare, cu propuneri de teste distinctive clare care să permită delimitarea domeniului empiric al celor două tipuri de relații, tipurile sintactice ale coordonării, inventarul conjuncțiilor coordonatoare din limba română și abordarea formelor mai delicate care par a nu se încadra perfect în tiparul coordonării.

Paralelismul în coordonare, cel de-al doilea capitol al cărții, abordează modul în care noțiunea de *parallelism* sau *identitate* poate fi folosită drept criteriu în identificarea unei coordonări, având în vedere multitudinea de asimetrii ce pot fi observate la toate nivelurile lingvistice: morfo-sintactic, semantic, discursiv. În acest sens, autoarea realizează o disociere între tipul de raport sintactic (coordonare vs subordonare) și tipul de relație discursivă (simetrică vs asimetrică) pentru o înțelegere mai clară a cazurilor delicate în care nu se respectă principiile clasice aplicate coordonării tipice. Perspectiva pur gramaticală este dublată de cea psiho-lingvistică care explică prevalența construcțiilor coordonate bazate pe paralelism.

Analiza sintactică a coordonării, cel de-al treilea capitol al cărții, analizează statutul sintactic al conjuncției coordonatoare (conjuncția ca centru de grup și conjuncția ca centru „slab”), coordonarea ca structură asimetrică endocentrică (*headed construction*) și exocentrică (*non-headed construction*), coordonarea de categorii diferite, coordonarea corelativă, coordonarea multiplă și adjuncții incidente.

Capitolul al patrulea, *Elipsa în coordonare*, are ca punct de plecare faptul că structurile coordonate reprezintă contextul privilegiat al construcțiilor eliptice. Cele patru subcapitole se constituie într-o descriere exhaustivă a construcțiilor eliptice cele mai frecvente în coordonare, cu propuneri de teste care să ajute la stabilirea diferenței între construcțiile eliptice și alte construcții echivalente.

Sunt prezentate pe larg construcțiile eliptice frecvente în coordonare (elipsa periferică de tip *Right-Node Raising*, elipsa verbală de tip *gapping*, elipsa verbală de tip *stripping* ș.a), asemănările și diferențele între elipsa verbală din coordonare și cea din comparative, pentru ca, în final, să includă o analiză sintactică a elipsei verbale din comparative.

Monografia Gabrielei Bîlbîie se dovedește a fi un instrument foarte util tuturor celor preocupați de o temă mai puțin abordată în cadrul cursurilor de lingvistică. Cele

peste trei sute de pagini ale volumului demonstrează că analiza coordonării este un demers dificil care ne obligă să ieșim din paradigma constrângerilor sintactice ce se aplică în general construcțiilor obișnuite.